

NURMEKSEN KAUPUNGIN ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

Päivitetty: 5/2026

Paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma

Nurmeksen kaupungin paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma perustuu Valtakunnallisiin esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin ja Pohjois-Karjalan maakunnan esiopetussuunnitelmaan. Paikallinen suunnitelma on laadittu yhteistyössä lasten, huoltajien, henkilöstön sekä perusopetuksen ja opiskeluhuollon kanssa.

Paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma ja sen vuosittain päivitettävät liitteet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka nostaa esille paikallisia painopistealueita ja erityispiirteitä.

Liitteet:

- esiopetuksen tuen käytännöt
- esiopetuksen lukuvuosisuunnitelma
- opiskeluhuoltosuunnitelma
- suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Esiopetuksen järjestämisen periaatteet ja käytännöt

Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat erilaiset lait, asetukset sekä opetussuunnitelmat ja siinä huomioidaan lapsen etu, tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja inklusiivisuus.

Esiopetusta järjestetään päiväkodeissa ja täydentävä varhaiskasvatus järjestetään pääsääntöisesti samassa ryhmässä kuin esiopetuskin huomioiden mahdollinen vuorohoidon tarve.

Esiopetus osana oppimisen polkua

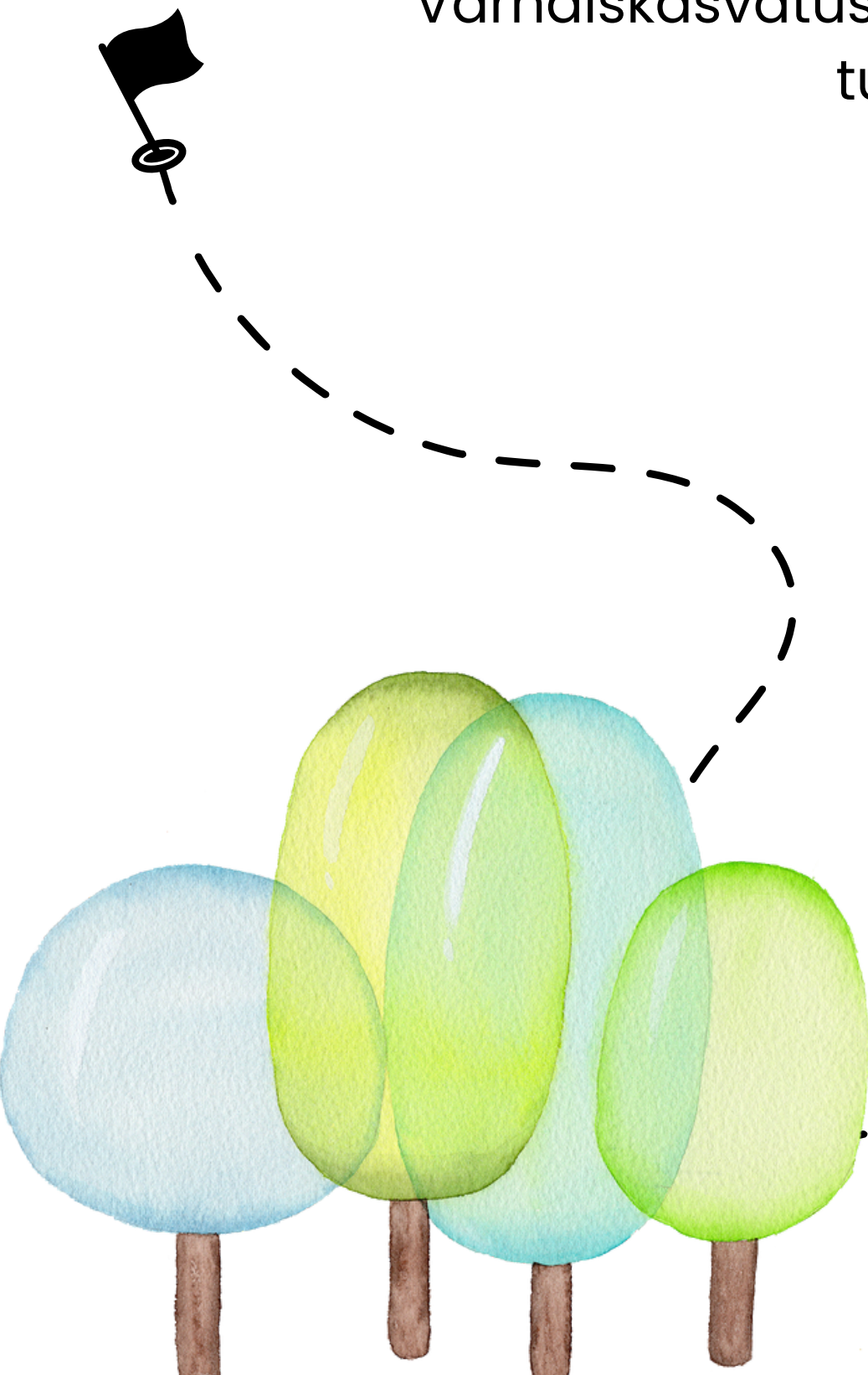
Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat tavoitteellisen kokonaisuuden, joka tukee jokaisen lapsen omaa, ainutlaatuista oppimisen polkua.

Esiopetuksen erityisenä tavoitteena on edistää lasten kehitystä ja oppimista sekä vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten kautta.

Tiivis yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää kaikissa vaiheissa.

Yhteistyöhön, siirtymävaiheisiin ja tiedonsiirtoon kiinnitetään erityistä huomiota.

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (leops): laaditaan jokaiselle esikoululaiselle yhteistyössä huoltajien kanssa. Siinä kuvataan lapsen vahvuudet, tarpeet sekä niiden huomioon ottaminen.

Arvoperusta ja paikalliset näkökulmat

oppimisen ilo

vastuullisuus

suunnitelmallisuus ja jatkuva kehittäminen

inklusiivisuus

lapsen osallisuus

lapsen etu

oikeus oppia leikkien

yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kohtelu

lapsen mielipiteen huomiointi

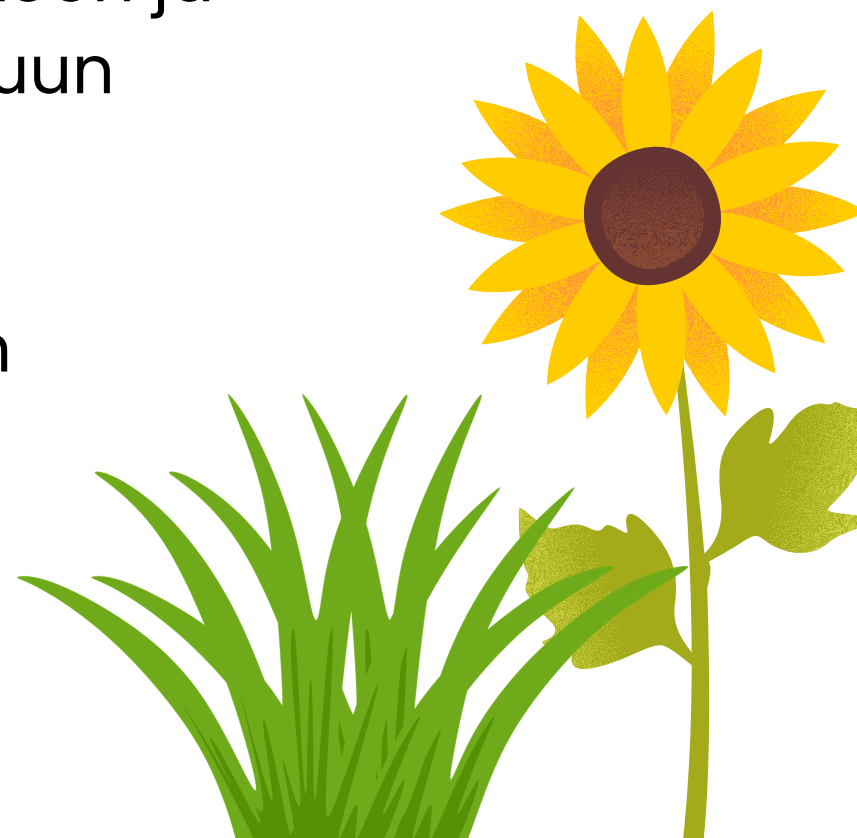
avoin yhteistyö moninaisten
perheiden kanssa

lapsen ainutlaatuisuuden
huomioiminen

YK:n lapsen oikeuksien sopimus

oikeus hyvinvointiin,
huolenpitoon ja
suojeleluun

Paikallisesti korostuvat myös
luonto, kestävä ja liikunnallinen
elämäntapa, tunne- ja
vuorovaikutustaidot, keho-
tunnekasvatus ja positiivinen
pedagogiikka.

Oppimiskäsitys

lasten aktiivinen osallistuminen toiminnan suunnitteluun ja arviointiin ovat oppimisen keino, edellytys ja päämäärä

lapsi oppii leikkien, esikoulussakin

oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisten kanssa

oppimisen ilon herättäminen

yhdessä tekeminen ja yhteisöllisyys

huomioidaan lasten mielenkiinnon kohteet ja ideat sekä aiemmat kokemukset ja osaaminen

opittavilla tiedoilla ja taidoilla on yhteys lasten arkeen ja kokemusmaailmaan

osallisuus

harjoitellaan arvioimaan omaa toimintaa ja taitoja vaihtuvissa arjen tilanteissa

aikuisen läsnäolo, tuki ja kannustus

oppimista tapahtuu monin eri tavoin, oppimisen kokonaisvaltaisuus

laadukas, pedagogisesti suunniteltu esiopetus tukee kaikkien lasten oppimista

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Esiopetuksessa laaja-alaisen osaamisen tavoitteena on tukea lapsen kasvua ja valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja muuttuvassa maailmassa toimimiseen.

ajattelu ja oppiminen

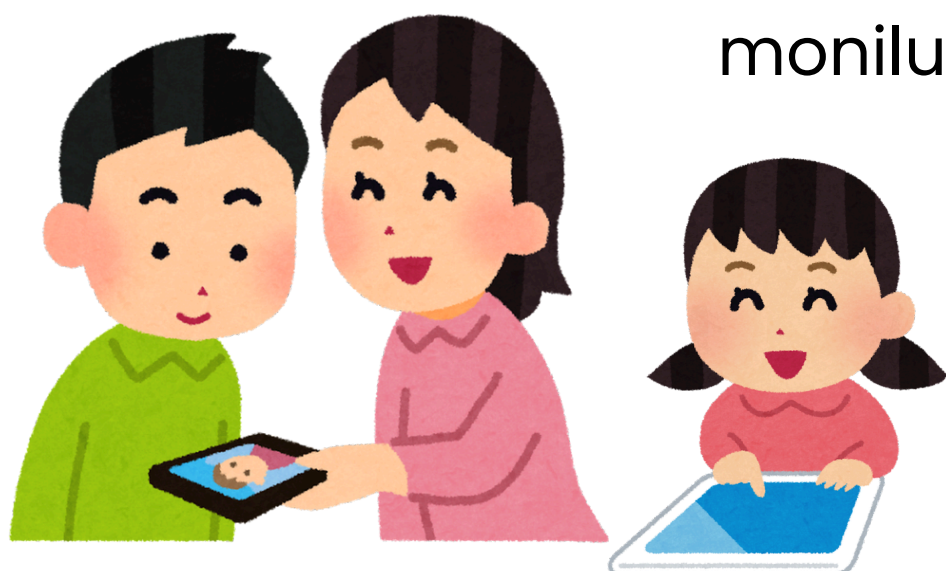

kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

tieto- ja viestintä-
teknologinen osaaminen

monilukutaito

itsestä huolehtiminen
ja arjen taidot

osallistuminen ja vaikuttaminen

Esiopetuksen toimintakulttuuri

= arjen vuorovaikutuksessa kehittyvä tapa toimia kaikissa esiopetuksen toiminnoissa

Toimintakulttuuri rakentuu mm. arvoista, työtavoista ja pedagogisista käytännöistä, yhteistyön eri muodoista, henkilöstön ammatillisuudesta sekä toiminnan suunnittelusta ja arvioinnista.

Tukemalla lasten kaverisuhteita ja vuorovaikutustaitoja sekä suojaamalla lapsia kiusamiselta edistetään koko esiopetuksen yhteisön hyvinvointia ja turvallista arkea.

Aikuisten tapa toimia ja olla vuorovaikutuksessa välittyy mallina lapsille.

Inklusiivinen toimintakulttuuri: jokaisella lapsella on oikeus kuulua ryhmään ja osallistua yhteiseen toimintaan omana itsenään aikuisen tuella.

Toimintakulttuurin kehittämisen tavoitteena on oppiva yhteisö, jossa huomioidaan oppiminen, leikki ja vuorovaikutus, osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus sekä hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä ja liikunnallinen elämäntapa.

Lasten mielenkiinnon kohteet ja tarpeet ohjaavat oppimisympäristöjen valintaa ja suunnittelua.

Hyödynnetään lähiympäristön monipuolisia luonto-, liikunta- ja kulttuurikohteita.

Esiopetuksen oppimisympäristöt

Oppimisympäristöt sisällä ja ulkona mahdollistavat monipuolisen toiminnan, leikin ja erilaiset tavat oppia sekä edistävät liikunnallisen elämäntavan omaksumista.

Oppimisympäristöjä kehitetään ja rakennetaan yhdessä lasten kanssa.

Tieto- ja viestintäteknologiset välineet ja sähköinen oppimisympäristö ovat yksi tutustumisen kohde.

Esiopetuksen toteuttaminen

lapsia ohjataan
käyttämään ja kokeilemaan
monipuolisia työtapoja

osallisuuden tukeminen

oivaltamisen ilo

lasten mielenkiinnon
kohteet ja ideat

päättely- ja
ongelmanratkaisutaidot

leikki

liikkuminen ja
liikunnallisen
elämäntavan
edistäminen

itseilmaisuus ja taiteelliset
työtavat

luovuus ja mielikuvitus

kokemuksellisuus

tutkiminen

Eri kieli- ja
kulttuuritaustaisen lasten
lähtökohdat, valmiudet ja
tarpeet huomioidaan
ryhmän toiminnassa.

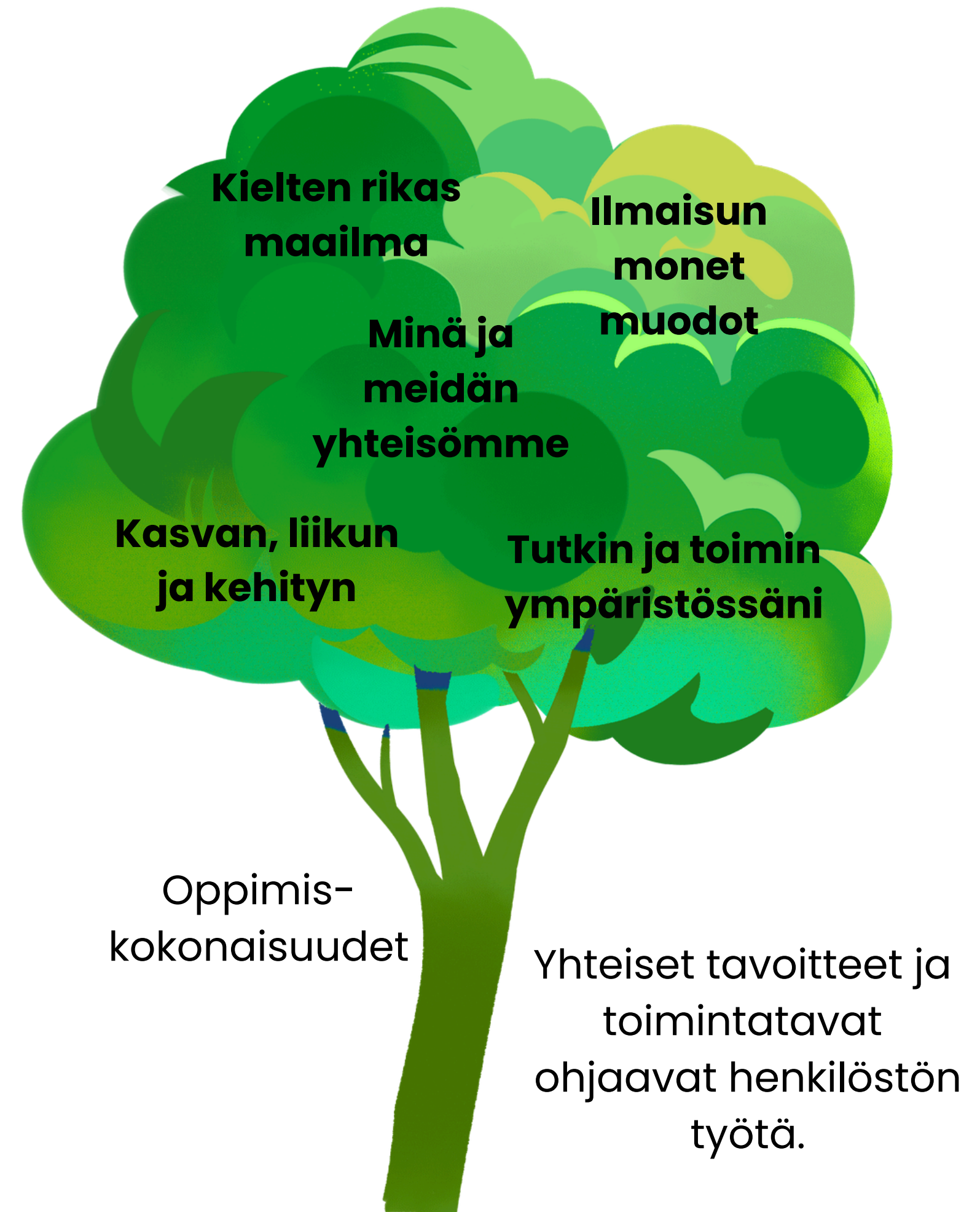
Esiopetuksessa
tutustutaan eri kieliin ja
kulttuureihin ja näin
edistetään lasten ja
perheiden
yhtenäisyyttä.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet

Esiopetus on luonteeltaan eheytettyä opetusta, joka muodostuu erilaisista oppimiskokonaisuuksista. Eheyttämisellä tarkoitetaan eri aiheiden käsittelemistä samaan aikaan ja niiden yhdistämistä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi.

Oppimiskokonaisuuksina toteutetun esiopetuksen tavoitteena on lasten kokonaisvaltaisen kehityksen ja hyvinvoinnin tukeminen sekä vahvan perustan tarjoaminen laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle.

Paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman tavoitteisiin ja oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun ja toteuttamiseen vaikuttaa osaltaan myös kaupungin strategia ja muut paikalliset linjaukset.

Yhteistyö huoltajien kanssa

erilaiset tapahtumat

Wilma ja Daisy

keskustelut erilaisissa arjen
hetkissä ja erikseen
järjestetyissä tilanteissa

huoltajien kyselyt ennen
esiopetusvuoden alkua ja sen
aikana suunnittelun,
arvioinnin ja kehittämisen
tukena

lasten ja perheiden
moninaisuuden huomiointi
yhteistyön perustana

avoin ja kunnioittava
yhteistyö

yhteistyö lapsen tuen
tarpeisiin liittyen

tiedottaminen esiopetuksen
käytännöistä

Monialainen ja -ammattilinen yhteistyö

perusopetus

hyvinvointialueen
sosiaali- ja
terveyspalvelut

opiskeluhoitopalvelut

toiset esiopetusryhmät ja
päiväkodit

puhe- ja toimintaterapeutit

kuraattori- ja
psykologipalvelut

erilaiset järjestöt ja muut
toimijat

katsomukselliset yhteisöt

Yhteistyö perusopetuksen kanssa

tiedonsiirtopalaverit keväisin
tulevan koulun kanssa

erilaiset tapahtumat ja
vierailut pitkin vuotta

muu yhteistyö, esim.
kummiluokkatoiminta

kouluun tutustumispäivä
tuleville koululaisille ja heidän
huoltajilleen keväällä

Tiedonsiirtolomake

- lapsen vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet
- kuvaus lapsen taidoista
- tuen tarve ja esikoulussa käytetyt tuen muodot
- muut lisätiedot

Huoltajan allekirjoitus:

H. Huoltaja

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

Oppiminen ja esiopetukseen osallistuminen on jokaisen lapsen oikeus. Erilaisin tukitoimin mahdollistetaan kaikille lapsille esiopetuksen tavoitteiden mukainen oppiminen ja toiminta ryhmässä.

oppimisen edellytyksiä tukevat
opetusjärjestelyt
+
ryhmäkohtaiset tukimuodot
+
lapsikohtaiset tukitoimet
=
oppimisen ja esiopetukseen
osallistumisen tuki

Lukuvuosisuunnitelma:

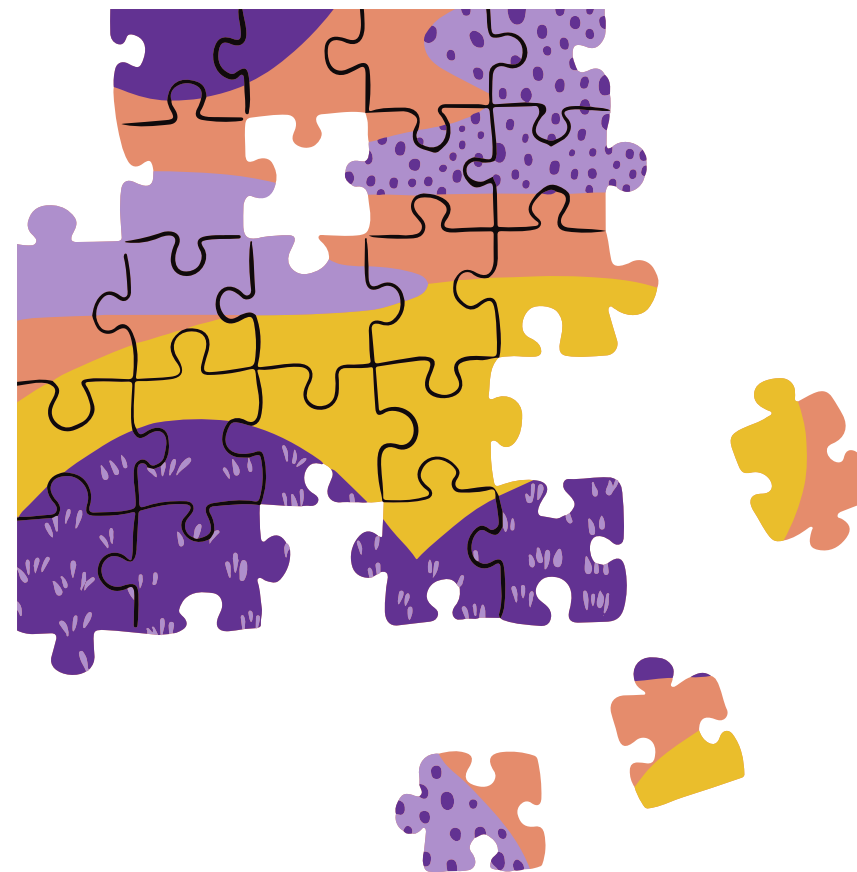
- koko kaupungin yhteinen ja ryhmäkohtaiset lukuvuosisuunnitelmat täydentävät toisiaan
- kirjataan mm. esiopetuksen järjestämiseen liittyviä asioita, lukuvuoden painopistealueita, yhteistyön toimintatapoja sekä oppimisen ja esiopetuksen tukeen liittyviä järjestelyjä
- huomioidaan esikoululaisten ja heidän huoltajiensa ajatuksia esiopetukseen liittyen

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Erilaiset opetusjärjestelyt ovat osa kaikkea esiopetuksen toimintaa. Ne tukevat ryhmän kaikkia lapsia mahdollistaen lasten osallistumisen vertaisryhmän toimintaan.

Oppimisen edellytyksiä tuetaan ensisijaisesti pedagogisin järjestelyin. Niitä ovat esimerkiksi:

- sensitiivisten ja saavutettavien vuorovaikutus- ja kommunikointi-tapojen käyttö
- selkeän ja ennakoitavan päivärytmin luominen
- johdonmukaisten pedagogisten toimintatapojen käyttö
- erilaiset eriyttämisen muodot (esim. pienryhmätyöskentely)

Rakenteellisia järjestelyjä ovat esimerkiksi:

- esiopetusryhmien tarkoituksenmukainen muodostaminen
- henkilöstön rakenteeseen ja mitoitukseen liittyvät ratkaisut
- henkilöstön osaamisen vahvistaminen esimerkiksi täydennyskoulutuksen kautta.

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

Ryhmäkohtainen tuki on ennaltaehkäisevää, varhaisen vaiheen tukea, josta hyötyvät kaikki ryhmän lapset

- ensisijainen tuen muoto
- pedagogisesti suunniteltua tukea oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä
- tukee lasten osallisuutta, osallistumista ja vertaisoppimista
- kehitetään lapsiryhmässä ilmenevien tarpeiden mukaan
- toteuttamisen edellytyksenä on henkilöstön yhteistyö

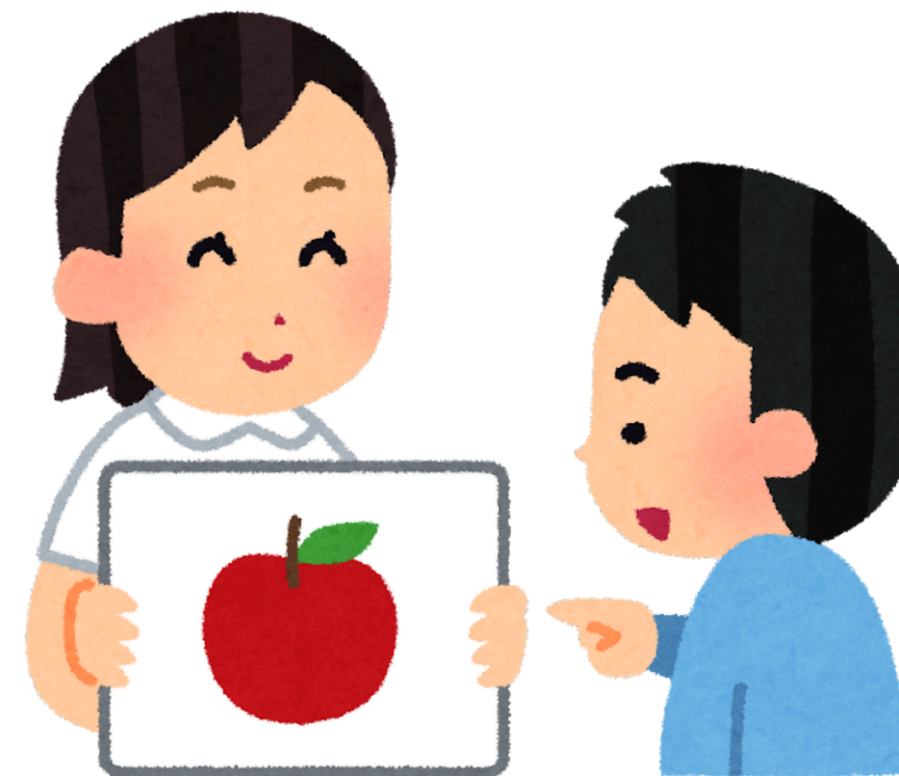
Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ovat:

- opettajan antama yleinen tukiopetus
- opetuskielen tukiopetus
- erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Lapsikohtaiset tukitoimet

Mikäli ryhmäkohtainen tuki ei ole riittävää, lapsella on oikeus saada lapsikohtaisia tukitoimia. Tällöin arvioidaan tukitoimien tarve. Arvioinnista vastaa esiopettaja, ja lapsen ja huoltajan mielipiteet otetaan huomioon arvioinnissa. Arvioinnissa voidaan tehdä myös monialaista yhteistyötä.

Osana arviointia selvitetään esimerkiksi oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen tarve, jo toteutetut opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä niiden vaikutus.

Jos arviointi osoittaa, että lapsi tarvitsee lapsikohtaisia tukitoimia, laaditaan hänelle tuen toteuttamista koskeva suunnitelma ja siitä tehdään hallintopäätös.

Lapsikohtaisia tukitoimia ovat:

- säännöllinen erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
- kokoaikainen erityisopettajan opetus pienryhmässä
- tulkitsemispalvelut
- avustajapalvelut
- apuvälineet

Varhennettu oppivelvollisuus

Varhennettu oppivelvollisuus astuu voimaan 1.8.2026. Tällöin esiopetuksen alkua varhennetaan ja oppivelvollisuus alkaa vuotta säädettyä aikaisemmin, jos lapsen arvioidaan tarvitsevan enemmän aikaa esi- ja perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi oppimiskykyyn ja kokonaiskehitykseen vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi.

Varhennetun oppivelvollisuuden päätöksen saaneen lapsen oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, kun lapsi täyttää kuusi vuotta ja hänellä on oikeus osallistua esiopetukseen jo sinä vuonna, jona hän täyttää viisi vuotta, mikäli huoltaja näin päättää. Tällöin esiopetus voi kestää kaksi vuotta. Päätöksenteossa lapsen vammaa, sairautta tai toimintakyvyn rajoitetta tarkastellaan monista eri näkökulmista moniammatillista ja -alaista yhteistyötä hyödyntäen.

Paikalliset käytännöt varhennetun oppivelvollisuuden tarpeen arvioimisen, suunnittelun ja päätöksenteon suhteen on kuvattu tarkemmin Esiopetuksen tuen käytännöt -liitteessä.

Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan lapsen oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa esiopetuksessa. Lapsella on oikeus saada maksutta opiskeluhoolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Esiopetukseen on laadittu oma opiskeluhooltosuunnitelma sekä suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Suunnitelmat löytyvät kaupungin nettisivuilta esiopetuksen opetussuunnitelman liitteinä ja ovat saatavilla myös ryhmistä.

Esiopetuksen poikkeava järjestäminen

Esiopetusta voidaan järjestää poikkeavasti lapsen tuen tarpeista tai terveydentilasta johtuvista syistä. Tällöin korostuu moniammatillisen ja monialaisen yhteistyön merkitys.

Lapsen esiopetuksen poikkeavaan järjestämiseen ja päätöksentekoon liittyvistä käytännöistä ja vastuista sovitaan tapauskohtaisesti

Eryyiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustopilliseen järjestelmään perustuva esiopetus

Eryyiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustopilliseen järjestelmään perustuvaan esiopetukseen liittyviä käytäntöjä ja periaatteita tarkennetaan tarpeen mukaan.